

**NACIONALNI PARK BRIJUNI –
PODODSJEK ZA ZAŠTITU KULTURNIH DOBARA**

IZVJEŠĆE O RADU ZA 2015. GODINU

1. SKUPLJANJE GRAĐE

1.1. Kupnja

Zbirka razglednica

- Kupljeno 30 razglednica s početka 20. stoljeća s motivima Brijuna ili prikazom osoba koje su u to vrijeme posjećivale otok

1.2. Terensko istraživanje

Antička zbirka

- Obilaskom terena prikupljeni su keramički predmeti iz rimske vile u uvali Verige

2. ZAŠTITA

2.1. Preventivna zaštita

Redovito se provjeravaju mikroklimatski uvjeti u izložbenim prostorima te etnografskom, zoološkom i umjetničkim depoima kao i u depou za privremenu pohranu predmeta.

Antička zbirka

- Desalinizacija amfore

Etnografska zbirka

- Pohrane etnografske građe u beskiselinske kutije i beskiselinski papir.

Zbirka umjetnina

- Pohrane umjetničke građe u beskiselinske kutije.

Zbirka hotelskog posuđa i pribora, uporabnih i ukrasnih predmeta

- Čišćenje i poliranje izloženog hotelskog posuđa s početka 20.st. izrađenog od alpake

Zbirka fotografija

- Pohrana fotografija u beskiselinske uložnice i kutije.

Zoološka zbirka

- Redovitu proljetnu i jesensku preventivnu zaštitu proveli su djelatnici Hrvatskog prirodoslovnog muzeja iz Zagreba.

Zbirka karata

- Konzervatorsko-restauratorski radovi na karti Pule iz 1950. g. Radove su izvršili djelatnici *Studia Restaura* iz Pule.

Fototeka

- Pohrana fotografija u beskiselinske uložnice i kutije. Prekrivanje kočija tyvekom

2.2. Konzervacija

Crkva Sv.Roka

- Provedena je sanacija temelja i krovišta crkve.

Kameni stol u dvorištu etno muzeja

- Provedena je sanacija kamenog stola u dvorištu etnografskog muzeja.

2.3. Restauracija

Zbirka umjetnina

- Djelatnici Hrvatskog restauratorskog zavoda iz Zagreba izvršili su konzervatorsko-restauratorske radove na 4 kamena spomenika: skulpturama *Rad* i *Caritas* C.C.Zumbuscha s početka 20.st., bisti Josipa Broza Tita kipara Marijana Kockovića te reljefu *Brionska deklaracija*.
- Izvršeni su konzervatorsko-restauratorski radovi na kopijama fresaka izrađenih polovinom 20.st. te izloženih u crkvi sv.Germana u sklopu *Izložbe kopija fresaka i glagoljičkih natpisa Istre i Kvarnera*. Radove su izvršili djelatnici *Studia Restaura* iz Pule.

- Izvedeni su konzervatorsko-restauratorski radovi na skulpturi Spomenik Sonyju. Radove su izvele autorice skulpture Fabiola Faidiga i Madia Cotimbo iz Italije.

2.4. Ostalo

Djelatnici Hrvatskog restauratorskog zavoda iz Zagreba izradili su troškovnik za konzervatorsko-restauratorske radove na antičkim mozaicima u uvali Verige

3. DOKUMENTACIJA

3.3. Fototeka

2000 jedinica, računalno, S++

3.4. Dijateka

500 jedinica, računalno, S++

4. KNJIŽNICA

4.1. Nabava

Nabavljeno je 15 knjiga

5. STALNI POSTAV

5.1. Novi stalni postav

Naziv: Kuća za brodice, interpretacijsko – edukacijski centar

Autori stručne koncepcije: djelatnici Službe stručnih poslova zaštite, održavanja, očuvanja i korištenja Nacionalnog parka

Autor likovnog postava:

Dragana Lucija Ratković, Muze d.o.o., Zagreb (metodologija, interpretacijski plan, tekst idejnog rješenja)

Vanja Cuculić, Studio Cuculić, Zagreb (grafički dizajn)

Vedran Kasap, Clinica studio d.o.o., Zagreb (produkt dizajn)

Vladimir Končar, Revolucija dizajna d.o.o., Zagreb (IT i multimedija dizajn)

Igor Pauška, Studio Pauška, Zagreb (dizajn svjetla, razvoj sadržaja izložbe)

Opseg (broj eksponata)

Površina u m²: 400 m²

Kraći opis: Izložba objedinjuje prezentaciju kulturne i prirodne baštine Nacionalnog parka Brijuni. S obzirom da je smještena u jedinoj očuvanoj secesijskoj građevini na otočju vizualno je izvedena u duhu vremena s početka 20.st. Sastoji se od nekoliko tematskih cjelina. Uvodna tema *O kući* donosi podatke o vrijednosti same građevine i njezinim specifičnostima. Slijedeća tematska cjelina smještena na plohamu zidnog plašta stubišta pod nazivom *Knjiga gostiju* upoznaje posjetitelje s važnim i zanimljivim gostima kuće za brodice i Brijuna općenito s početka 20. st. Ova tema dovodi nas do prvog kata gdje se kroz temu *Domaćini* posjetitelji upoznaju s obitelji otočkog liječnika Otta Lenza koja je u kući živjela od 1906. do 1938. god. Zatim po prostorijama slijede teme *Brijunski vremeplov* koji govori o otočju od razdoblja dinosaura pa sve do modernog doba i osnivanja nacionalnog parka. Slijedeća tema *Brijunski arhipelag* nastavlja se na prethodnu i dopunjuje je novom prostornom dimenzijom te omogućuje posjetiteljima da se upoznaju sa svim otocima nacionalnog parka. Zatim slijede teme vezane uz prirodnu baštinu otočja, *Kopneni svijet* upoznaje posjetitelje s autohtonim i alohtonim vrstama otočja, a *Podmorski svijet* odgovara na pitanje o posebnosti i važnosti brijunskog podmorja. Posljednje dvije tematske cjeline *Ugroze* i *Svijest* za cilj imaju upozoriti na važnost bioraznolikosti te potrebu njezinog očuvanja i zaštite.

6. STRUČNI RAD

6.2. Identifikacija /determinacija građe

Identifikacija staklenih bočica iz brijunske luke.

6.5. Posudbe i davanje na uvid

Jasenska Gudelj, Zagreb i Giuseppe Bonaccorso, Rim, Nacrti građevina međuratne arhitekture iz *Zbirke nacrti*

Hrvatska turistička zajednica, Zagreb, razglednice i fotografije s otoka za objavu na društvenim mrežama

Maistra, Rovinj, fotografije s otoka za prezentaciju hrvatskog turizma za američko tržište

6.6. Sudjelovanje na kongresima i savjetovanjima

Sudjelovanje na radionici *Kamen kao kulturna baština* (15. lipnja 2015.). Radionica se održala u Portorožu u organizaciji Fakulteta za turističke studije – Turistice. U sklopu izlaganja *Fortifikacije i kamenolomi na Malom Brijunu* predstavljeni su kamenolomi i fortifikacijska baština otoka.

Mira Pavletić – Đeni Gobić-Bravar, *Antique Marbles from the Villa in Verige Bay*, poster za XI međunarodni kongres ASMOSIA-e (*Association for the Study of Marble & Stones in Antiquity*) u Splitu održan od 18. do 22. svibnja.

6.7. Publicistička djelatnost stručnih djelatnika

Mira Pavletić, Snežana Smolić, Anica Jaković, Učna sprehajalna pot *Brionske kamnite zgodbe* na Malem Brionu/ Pješačka edukacijska staza *Brijunske kamene priče* na Malom Brijunu, u: *Kamen Krasa, Istre i Kvarnerja, ohranjenje dediščine in ozaveščanje o tradicionalnih tehnikah, pridobivanju in uporabi kamna/ Kamen Krasa, Istre i Kvarnera očuvanje baštine i osvještenost o tradicionalnim tehnikama, dobivanju i korištenju kamena*, Logatec 2015.

6.8. Stručno usavršavanje

Studijsko putovanje u organizaciji Društva muzealaca i galerista Istre od 15. do 17. listopada 2015. obuhvatilo je obilazak muzeja na području Like, Dalmatinske Zagore i srednje Dalmacije kako bi se dobio uvid u nove načine i mogućnosti muzejske prezentacije.

Studijska putovanja u okviru međunarodnog projekta RER & DWR (*Roman Emperors and Danube Wine Route- Ruta rimskih careva i Dunavska vinska ruta*) za partnere iz Bugarske, Hrvatske, Rumunjske i Srbije. U Srbiji smo obišli arheološke lokalitete Sirmium, Mediana, Viminacij, Felix Romuliana; u Rumunjskoj Sarmizegetusu, Rosia Montanu, Alba Iuliu. U okviru dijela studijskog putovanja po Hrvatskoj obišli smo Ščitarjevo i Varaždinske Toplice te je za sudionike projekta organizirana radionica na temu *Oživljena povijest i dizajn suvenira*.

Sudjelovanje na edukaciji za Voditelja prijave i provedbe projekata financiranih iz EU fondova. Edukacija je održana od 11. do 13. siječnja 2015. u Otvorenom učilištu Algebri u Zagrebu, a provodila se u sklopu Projekta integracije u EU Natura 2000 – NIP. Pismeni rad obranjen je 18. veljače 2015.

6.9. Stručna pomoć i konzultacije

Sara Urbanija, Ljubljana, za magistarski rad *Kriminaliteta v zvezi s kulturno dediščino na področju Istre* - Fakulteta za varnostne vede.

Marco Zaccaria, Rijeka: informacija o literaturi za prapovijesne lokalitete na otoku

Šarolta Godnič Vičić, Portorož, konzultacije za audio vodič projekta KAMEN-MOST

6.11. Djelovanje u strukovnim društvima

Djelatnice muzeja članovi su Hrvatskog arheološkog društva i Društva muzealaca i galerista Istre

6.12. Informatički poslovi muzeja

U sklopu projekta KAMEN-MOST, *Kamen Krasa, Istre i Kvarnera – očuvanje baštine i osvještavanje o tradicionalnim tehnikama, eksploataciji i uporabi kamena* izrađen je digitalni katalog kamenoloma. Za izradu kataloga voditeljica projekta Anica Jaković ucrtala je brijunske kamenolome u geografsko-informacijski sustav (GIS). Svaki kamenolom predstavljen je fotografijom i osnovnim informacijama poput dužine kamenoloma, dostupnosti (mogućnosti obilaska), te vrste kamena. U kamenolomima, u kojima je to

vidljivo, zabilježeni su i tragovi vađenja kamena, a istražene su i kulturno-povijesne okolnosti te povijesna fotodokumentacija.

http://www.geopedia.world/#T12_L1120_F1120:26_x1532422.0039797253_y5606030.736522368_s17_b17

Održavanje i ažuriranja web stranica te slanje podataka za facebook Nacionalnog parka i na internetsku stranicu projekta KAMEN-MOST

Ispravak teksta i podataka o izložbama na web stranicama *EnjoyIstra*

Dopuna podataka za web stranicu Parkovi Hrvatske www.parkovihrvatske.hr

Održavanje podataka za QR kodove

6.13. Ostalo

Sudjelovanje na radionici obnove i gradnje kraškog suhozida odrađenoj kao dio aktivnosti u projektu KAMEN-MOST (*Kamen Krasa, Istre i Kvarnera – očuvanje baštine i osvještavanje o tradicionalnim tehnikama, eksploataciji i uporabi kamena*) u sklopu operativnog programa SI-HR 2007-2013. Radionica se održala 26. ožujka 2015. u Sečovelju u Sloveniji.

Sudjelovanje na dvodnevnoj radionici *Od kamnoloma do kamnoseškoga dosežka* odrađenoj kao dio aktivnosti projekta KAMEN-MOST (*Kamen Krasa, Istre i Kvarnera – očuvanje baštine i osvještavanje o tradicionalnim tehnikama, eksploataciji i uporabi kamena*) u sklopu operativnog programa SI-HR 2007-2013. Radionica se održala 16. i 17. travnja 2015. u Komenu u Sloveniji.

U sklopu projekta KAMEN-MOST izrađena je *Konzervatorska studija i katalog suhozidne baštine Nacionalnog parka Brijuni* u kojoj je identificirana, popisana, istražena i valorizirana suhozidna gradnja na otoku. Autor studije u izradi koje su sudjelovali stručnjaci iz područja arheologije, arhitekture, etnologije, geodezije i povijesti umjetnosti je udruga "4 GRADA – DRAGODID". Uz katalog i kronološki pregled evidentiranih suhozidnih pojava, studija donosi i opće smjernice za zaštitu suhozida na području Nacionalnog parka Brijuni.

Napisani su novi tekstovi i izabran slikovni materijal za nove naljepnice za informacijske ploče na arheološkim lokalitetima kastrumu i bazilici sv. Marije. Tekstovi su prevedeni na engleski, njemački i talijanski jezik.

8. STRUČNI I ZNANSTVENI SKUPOVI I SEMINARI U ORGANIZACIJI I SUORGANIZACIJI MUZEJA

8.2. Stručni skupovi

U razdoblju od 5. do 14. rujna 2015. na Brijunima je održana *XIV. međunarodna radionica arhitekture fortifikacija*. Program radionice, koju je kao i prethodnih godina vodila inž. arch. Zofia Mavar, obuhvaćao je nastavak obrade brijunskih utvrda te dovršenje ranije započetih istraživanja, evidentiranja, dokumentiranja i vrednovanja utvrda i fortifikacijskog krajolika na Malom Brijunu. Stručni radovi nastali na radionici (geomehanička istraživanja tunela na bateriji Glavina, geodetska i arhitektonska snimanja na bateriji Kadulja, arhitektonsko-krajobrazne analize i studije u svrhu konzervatorske valorizacije baterije Kadulja kao i povijesnih hortikulturnih ostvarenja u luci sv. Nikola te istraživanja mogućnosti prenamjene i uređenja baterije Kadulja) predstavljeni su posljednjeg dana u dvorani hotela Istra. U programu su sudjelovali studenti i nastavnici Arhitektonskih fakulteta Sveučilišta u Ljubljani i Krakowu, Rudarsko-geološko-naftnog fakulteta iz Zagreba te Tehničkog veleučilišta iz Zagreba.

9. IZLOŽBENA DJELATNOST

Naziv izložbe: **KAMEN-MOST**

Mjesto održavanja i prostor: crkva sv. Roka, Veliki Brijun

Vrijeme trajanja: 6. - 25. lipnja 2015.

Autori stručne koncepcije: partneri na projektu

Opseg (broj eksponata): 5 kamenih skulptura, 2 kamena izložka, 14 plakata, 4 fotografije, kamenoklesarski alat

Web adresa:

http://www.np-brijuni.hr/kulturno_povijesna_bastina/Povremene_izlozbe/KAMEN-MOST

Vrsta: kompleksna, međunarodna, edukativna, informativna, skupna, pokretna

Tema: Glavni cilj izložbe bio je prikazati rezultate projekta KAMEN-MOST te je sama izložba nadopunjavana kako je projekt odmicao. Zamišljena kao putujuća izložba, svoje putovanje započela je na Malom Lošinju, nastavila u Portorožu i Sežani te završila na Brijunima. Putem plakata projektni partneri (Visokoškolsko središće Sežana, Grad Mali Lošinj, Ad Pirum – zavod za intelektualne dejavnosti, Javna ustanova Nacionalni park Brijuni

te Univerza na Primorskem, Fakulteta za turistične studije – Turistica) su predstavili kamenu baštinu karakterističnu za njihovo područje. Predstavljene su brojne aktivnosti provedene tijekom projekta poput više radionica obnove suhozida kao i radionice o utverdama i kamenoj gradnji *Fortifikacije i gradnja u kamenu* održane na Brijunima u rujnu 2014. god. Na izložbi je bilo moguće vidjeti i alat koji se koristi za ručnu obradu kamena kao i neke od kamenih rukotvorina nastalih u sklopu projekta.

Korisnici: Posjetitelji Nacionalnog parka Brijuni

Naziv izložbe: **Slikanje morem**

Mjesto održavanja i prostor: crkva sv. Roka, Veliki Brijun

Vrijeme trajanja: 9. srpnja - 31. kolovoza 2015.

Autorica likovnog postava: Iva Körbler

Opseg (broj eksponata): 12 fotografija

Web adresa:

http://www.np-brijuni.hr/kulturno_povijesna_bastina/Povremene_izlozbe/Slikanje_morem

Vrsta: umjetnička, tuzemna, samostalna, pokretna

Tema: Izložba fotografija Višnje i Marijana Anića nastala je promatranjem efekta kuta pod kojim sunčevo svjetlo pada u različita doba dana na morsko dno te efekta koji na morskoj površini izazivaju različite vrste vjetra. Višnja i Marijan Anić uočili su velike varijacije loma svjetla kroz slojeve mora i kamenja na neravnu i koloristički raznoliku morsku podlogu. Kada su prije desetak godina supružnici Anić započeli fotografirati detalje plićaka oko obale brijunskih otoka, vjerojatno nisu mogli pretpostaviti kako će to postati jedinstveni fotografski fenomen unutar recentne hrvatske fotografije. U samo jednom desetljeću stvorene su prekrasne fotografije.

Korisnici : Posjetitelji Nacionalnog parka Brijuni

10. IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA

10.1. Tiskovine

Višnja i Marijan Anić, *Slikanje morem / Painting with the Sea, Crkva sv.Roka, Veliki Brijun, 9. 7. - 31. 8. 2015./* [predgovor Iva Körbler; prijevod Višnja Anić], JU NP Brijuni 2015.

Mira Pavletić, Snežana Smolić, *Katalog brijunskih kamenoloma / Brionski katalog kamnolovomov / Catalogue of Brijuni Quarries*, [prijevodi Snježana Karinja (slovenski), Lena Puhar O'Grady i Paul O'Grady (engleski)], JU NP Brijuni 2015.

Snežana Smolić, Mira Pavletić, *Katalog brijunskih suhozida / Brionski katalog suhih zidov / Catalogue of Brijuni Dry Stone Walls*, [prijevodi Snježana Karinja (slovenski), Lena Puhar O'Grady i Paul O'Grady (engleski)], JU NP Brijuni 2015.

Edukativna staza na Malom Brijunu *Brijunske kamene priče/ Učna pot po Malem Brionu Brijunske kamnite pripovedi / Educational path on Mali Brijun Brijuni Stone Stories*, [deplijan], [prijevodi Snježana Karinja (slovenski), Lena Puhar O'Grady i Paul O'Grady (engleski)], JU NP Brijuni 2015.

Zofia Mavar (ur.), *Radionica Fortifikacije i gradnja u kamenu / Delavnica Fortifikacije in gradnja v kamnu/ Workshop Fortifications and Building in Stone*, [prijevodi Snježana Karinja (slovenski), Lena Puhar O'Grady i Paul O'Grady (engleski)], JU NP Brijuni 2015.

Mira Pavletić, Selma Kanazir, *Knjiga gostiju / Guestbook*, [prijevod Lena Puhar O'Grady i Paul O'Grady], JU NP Brijuni 2015.

Moira Buršić, Alena Sprčić, Selma Kanazir, *Mala knjiga brijunskog bilja / Little Book of Brijuni Plants*, [prijevod Lena Puhar O'Grady i Paul O'Grady, ilustracije Franka Tretinjak], JU NP Brijuni 2015.

Kuća za Brodice / Boothaus Brijuni, [deplijan], [prijevod Lena Puhar O'Grady i Paul O'Grady (engleski)], JU NP Brijuni 2015.

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

11.1. Vodstva

Stručno vodstvo za nove djelatnike u vodičkoj službi

Stručno vodstvo po novouređenoj edukativnoj stazi *Brijunske kamene priče* na Malom Brijunu za turističke djelatnike iz Slovenije, projektne partnere projekta KAMEN-MOST, građanstvo, ravnatelje nacionalnih parkova i ostale djelatnike u zaštiti prirode (skup IUCN-International Union for Conservation of Nature).

Stručno vodstvo po arheološkim lokalitetima – *Biseri brijunske arheologije*.

11.2. Predavanja

U sklopu dvodnevne radionice obnove suhozida EU projekta KAMEN-MOST Grga Frangeš iz udruge Dragodid održao je 5. lipnja predavanje na temu suhozidne baštine.

11.3. Radionice i igraonice

Organiziranje dvodnevne radionice obnove suhozidne gradnje u sklopu EU projekta KAMEN-MOST (5. i 6. lipnja 2015.). Na radionici je sudjelovalo 30-ak zainteresiranih sudionika koji su u prostoru starog kamenoloma uspješno obnovili stare suhozide i sagradili dvije nove suhozidne klupe. Radionicu su vodili članovi udruge Dragodid.

11.4. Ostalo

U sklopu projekta KAMEN-MOST na Malom Brijunu uređena je i otvorena pješačka edukacijska staza *Brijunske kamene priče*. Zahvaljujući raznolikosti i brojnosti očuvanih elemenata vezanih uz kamen, na stazi je postavljeno 15 edukacijskih tabli kojima se posjetitelje upoznaje s različitim aspektima i značajkama kamena od onih geoloških, tehničkih, građevinskih, povijesnih, fortifikacijskih, etnografskih, pa do kamena i kamenoloma kao inspiracije likovnim umjetnicima. Staza dužine oko 2.500 metara vodi od glavne luke prema sjevernoj strani otoka, rtu Glavina. Posjetitelji prolaze uz napuštene kamenolome i hrpe otpadnog kamenja - kršja do kamenoloma na rtu Glavina i nedovršene baterije Femina, austro-ugarskog fortifikacijskog objekta građenog vjerojatno uoči Prvoga svjetskoga rata. U sklopu edukacijske staze posjetitelji mogu obići i siguran, betonirani dio spomenute baterije, tunel u dužini od oko 150 metara, uz obvezno nošenje zaštitne kacige i svjetiljke.

Sudjelovanje u projektu *Staza dobrih vibracija*, pješačke i biciklističke staze za razgledavanje posebno odabranih lokacija koje pružaju prostor za opuštanje i uživanje u ljepoti prirodne i kulturne baštine. Stazu na otoku čini pet posebno odabranih lokacija na kojima su postavljene umjetničke klupe, ležaljke, ljuljačke, a osmislio ih je i izradio Saša Matijašič.

12. ODNOSI S JAVNOŠĆU (PR)

12.1. Objave u tiskanim i elektroničkim medijima

Konferencija za medije održana 4. rujna 2015. na Malom Lošnju vezana uz predstavljanje provedenih aktivnosti i rezultata projekta KAMEN-MOST u kojem je NP Brijuni sudjelovala kao jedan od partnera.

Informacije o dinosaurima za članak u Večernjem listu

12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

Djelatnici muzeja davali su izjave i informacije o aktualnim zbivanjima

12.4. Promocije i prezentacije

U sklopu EU projekta KAMEN-MOST, 16. ožujka 2015. predstavljeni su rezultati i radovi projekta gostima s Fakulteta za turističke studije - Turistice iz Portoroža.

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

130.960

16. OSTALE AKTIVNOSTI

16.2. Ostalo

Crkva Sv.Roka je opremljena novom LED rasvjetom te galerijskim šinama.